

Sølvkarpe (*Hypophthalmichthys molitrix*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Hypophthalmichthys molitrix*

Synonymer: *Abramocephalus microlepis*, *Cephalus mantschuricus*, *Hypophthalmichthys dybowskii*

Kaldenavn: Sølvkarpe

Sølvkarpe, Foto: Henrik Carl

Beskrivelse: Kroppen er høj og let sammentrykt. Hovedet er stort, og munden har underbid.

Øjnene sidder meget lavt – omtrent ved kroppens midtlinje eller lidt under. Skællene er meget små. På bugen sidder en skælløs køl. Gællegitterstavene er vokset sammen til en svampet struktur. Ryggen er brunlig eller grønlig, siderne sølvskinnende og bugen hvid. Sølvkarpen kan blive op til ca. 150 cm og 50 kg. Fra Danmark kendes eksemplarer op til over 100 cm og mere end 20 kg, men salgstørrelsen i havecentre er typisk ca. 10 cm.

Forvekslingsmuligheder

Med de meget lavtsiddende øjne og bittesmå skæl minder sølvkarpen ikke om nogle af vore hjemmehørende ferskvandsfisk. Den minder meget om marmorkarpen (*Hypophthalmichthys nobilis*), der er fanget enkelte gange i Østersøen efter udslip fra dambrug i Polen. De to arter kan kendes fra hinanden på, at sølvkarpen har en køl, der strækker sig fra gattet til området mellem brystfinnerne, mens den kun går fra gattet til området mellem bugfinnerne hos marmorkarpen. Desuden er gællegitterstavene vokset samme til en svampet struktur hos sølvkarpen, mens de ikke er sammenvoksede hos marmorkarpen¹.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Sølvkarpen er naturligt udbredt i de fleste østasiatiske floder med udløb i Stillehavet fra Amurfloden til Xi Jiang^{2,3}. Det er en af verdens vigtigste dambrugsfisk, og via akvakultur er den spredt til mange andre lande, hvor den har dannet ynglebestande i mindst de 24³. Til Danmark kom den første gang i 1978, og den første udsætning skete i 1981 – i Albertslund Rådhusdam¹. Siden er der lovligt såvel som ulovligt løbende udsat sølvkarper i forskellige småsøer herhjemme (primært i hovedstadsområdet), men mange steder er de forsvundet igen i forbindelse med isvintre. Der er ikke opstået ynglebestande nogen steder, men da sølvkarper stadig sælges i havecentre, vil de formentlig løbende dukke op i naturen.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
1	1	1	1	1	2	4	7

Spredningspotentiale: 1 (lav). Spredningspotentialet for sølvkarpen er vurderet til lavt. Den sælges i flere havecentre herhjemme, men det er ikke ret ofte, at fiskene ender i vores natur. Når sølvkarper udsættes i naturen sker det oftest i småsøer, hvorfra de ikke ret let spredes videre, og der er ikke fare for, at der opstår egentlige bestande, da sølvkarper kræver store floder med en længde på mindst 100 km og hurtig strøm samt en temperatur på 18-26 °C for at yngle. Ydermere er der erfaring for, at sølvkarper ofte bukker under af iltmangel i småvandene under isvintrene herhjemme, selvom de er forholdsvis robuste¹.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 1 (lav). Levestedets bevaringsværdi for sølvkarpen er vurderet til lav. Den bliver overvejende udsat i stærkt menneskepåvirkede småvande samt i enkelte put-and-take-søer af begrænset naturværdi. Den trives bedst i stærkt næringsbelastede vande med en stor produktion af plankton.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 1 (lav). Sølvkarpen lever primært af at filtrere vandet for plante- og dyreplankton, og den er ofte udsat til algebekæmpelse. Effekten er velundersøgt, men omdiskuteret, og der er eksempler på fald i algemængden, stigning i algemængden, ændring i algesammensætningen og fald i mængden af dyreplankton³. Man vil næppe nogensinde opnå en tæthed af sølvkarper, der har betydning for planktonmængden/-sammensætningen herhjemme, da fiskene ikke kan yngle her.

Påvirkning af økosystemer: 1 (lav). Påvirkning af økosystemer er vurderet til lav. De voldsomme ændringer af økosystemet, som man har set i bl.a. USA efter introduktion af sølvkarper³, er der ikke risiko for at se i Danmark, hvor arten ikke kan yngle.

Økonomiske effekter: 1 (lav). De økonomiske effekter for sølvkarpen er vurderet til lav. Så længe fiskene udsættes i lavt antal og primært i den bynære natur, vil der ikke blive behov for bekæmpelse.

Helbredseffekter: 2 (middel). Sølvkarpen er en af verdens vigtigste dambrugsfisk med en årlig produktion på over 5 mio. ton⁴, og i de fleste tilfælde er det en ufarlig spisefisk. På steder, hvor fiskene lever af blågrøn alger, kan de dog opkoncentrere giftstoffer i kødet, så de bliver giftige at spise³.

Total score = 7

Kilder

¹ Carl, H. 2012. Sølvkarpe. S. 213-220 i: Carl, H. & Møller, P.R. (red.). Atlas over danske ferskvandsfisk. Statens Naturhistoriske Museum.

² Kottelat, M. & Freyhof, J. 2007. Handbook of European Freshwater Fishes. Kottelat, Cornol, Switzerland and Freyhof, Berlin, Germany.

³ Kolar, C.S., Chapman, D.C., Courtenay Jr., W.R., Housel, C.M., Williams, J.D. & Jennings, D.P. 2005. Asian Carps of the Genus *Hypophthalmichthys* (Pisces, Cyprinidae) – A Biological Synopsis and Environmental Risk Assessment. Report to U.S. Fish and Wildlife Service.

⁴ FAO 2005-2019. Cultured Aquatic Species Information Programme. *Hypophthalmichthys molitrix*. Cultured Aquatic Species Information Programme. Yang, N. In: *FAO Fisheries and Aquaculture Department* [online]. Rome.